

מלבושי יהודים

ספר המכבים א

וישלח המלך ספרים ביד הרצים אל ירושלים ולכל ערי יהודה, ויצוום ללכת בדרכי גויי הארץ. לבלתי הקריב עוד עולה ומנחה בקודש, ובלתי הסך נסך לה', ולהפר את השבתות ואת המועדים. לחלל את המקדש ואת הכוהנים, ולהקים במות ובתים לאילילים, ולהקריב בשר חזיר וכל בהמה טמאה. ויצווה לבלתי המול להם כל זכר, ולשקץ את נפשותם בכל דבר פיגול, להעבירם מחוקות אלוהים ולשנות את דרכם. וכל איש אשר ימרה את פי המלך - מות יומת.

בראשית מ"א

(מא) וַיֹּאמֶר פְּרָעָה אֶל־יוֹסֵף רְאֵה נָתַתִּי אֶתְךָ עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: (מב) וַיִּסַּר פְּרָעָה אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל־יַד יוֹסֵף וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי־שֵׁשׁ וַיִּשֶׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל־צְנָאוֹ:
(מה) וַיִּקְרָא פְּרָעָה שֵׁם־יוֹסֵף צְפֹנָת פְּעֹנָח וַיִּתֵּן־לוֹ אֶת־אֶסְנֹת בֵּת־פּוֹטִי פָּרַע כֹּהֵן אֵן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא יוֹסֵף עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם:

רש"י שם

בגדי שש – דבר חשיבות הוא במצרים.

חזקוני שם

בגדי שש – שאין לובשים במצרים רק מלכים וגדולים.

בראשית מ"ב

(ח) וַיִּכַּר יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וְהֵם לֹא הִכְרָהוּ:

רש"י שם

ויכר יוסף וגו' – לפי שהניחם חתומי זקן. והם לא הכירוהו – שיצא מאצלם בלא חתימת זקן, ועכשיו בא בחתימת זקן.

חזקוני בראשית מ"ב:ח'

ויכר יוסף את אחיו – לפי שהיו קוראין זה את זה בשמם והיה מכיר לשונם ושמם. והם לא הכירוהו – שהיה בחתימת זקן ושמו נשתנה לצפנת פענח ומדבר לשון מצרית

לקח טוב שמות ו':ו'

והוצאתי אתכם, והצלתי אתכם, וגאלתי אתכם, ולקחתי אתכם – כנגד ד' זכויות שבידם, שלא שינו את לשונם, ולא חילפו את שמלותם, ולא גילו את סודם, דכתי' ושאלה אשה משכנתה (שמות ג':כ"ב), ולא בטלו ברית מילה.

רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק יא:א

אין הולכין בחקות העובדי כוכבים ולא מדמין להן לא במלבוש ולא בשער וכיוצא בהן שנאמר "ולא תלכו בחקות הגוים", ונאמר "ובחקותיהם לא תלכו", ונאמר "השמר לך פן תנקש אחריהם", הכל בענין אחד הוא מזהיר שלא ידמה להן, אלא יהיה הישראל מובדל מהן וידוע במלבושו ובשאר מעשיו כמו שהוא מובדל מהן במדעו ובדעותיו, וכן הוא אומר "ואבדיל אתכם מן העמים", לא ילבש במלבוש המיוחד להן, ולא יגדל ציצית ראשו כמו ציצית ראשם, ולא יגלח מן הצדדין ויניח השער באמצע כמו שהן עושין וזה הנקרא ב בלורית, ולא יגלח השער מכנגד פניו מאזן לאזן ויניח הפרע מלאחריו כדרך שעושין הן, ולא יבנה מקומות כבנין היכלות של עכו"ם כדי שיכנסו בהן רבים כמו שהן עושין, וכל העושה אחת מאלו וכיוצא בהן לוקה.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות חוקות העובדי כוכבים סימן קעח
 אין הולכין בחוקות העובדי כוכבים (ולא מדמין להם). (טור בשם הרמב"ם) ולא ילבש מלבוש המיוחד להם. ולא יגדל ציצת ראשו כמו ציצת ראשם...
הגה: אלא יהא מובדל מהם במלבושיו ובשאר מעשיו (שם). וכל זה אינו אסור אלא בדבר שנהגו בו העובדי כוכבים לשום פריצות, כגון שנהגו ללבוש מלבושים אדומים, והוא מלבוש שרים וכדומה לזה ממלבושי הפריצות, או בדבר שנהגו למנהג ולחוק ואין טעם בדבר דאיכא למיחש ביה משום דרכי האמורי ושיש בו שמץ עבודת כוכבים מאבותיהם, בל דבר שנהגו לתועלת. כגון שדרכן שכל מי שהוא רופא מומחה יש לו מלבוש מיוחד שניכר בו שהוא רופא אומן, מותר ללבושו. וכן שעושין משום כבוד או טעם אחר, מותר (מהרי"ק שורש פ"ח). לכן אמרו: שורפין על המלכים ואין בו משום דרכי האמורי (ר"ן פ"ק דעבודת כוכבים).

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק א סימן פא
 בדבר מלבושים שבמדינה זו אם יש חשש איסור מלבושי נכרים והבאים לכאן מפולין אם רשאים ללבושן. י"ד מרחשון תשי"ג. מע"כ ידידי הרב המופלג מהר"ר בנימין צוקער שליט"א.
 בענין המלבושים שבמדינה זו שאין חלוק בין ישראלים לנכרים אם מחוייבין בני פולין שבאו לפה וגם הנולדים מהם בפה ללבוש אותן המלבושים שהיו נוהגין בפולין מצד האיסור דמלבושי נכרים ואף שהאב כבר שינה בבואו לפה היה זה באיסור שנשאר האיסור כדאיתא בח"ס חאו"ח ס"ס קנ"ט. והעולם כמעט כולם נוהגין היתר אף יראי ה' אם יש ממש בהיתרם.
 הנה שיטת מהרי"ק בשורש פ"ח שליכא שום דין שנצטרך ללבוש בגדים אחרים מהנכרים ורק אם לבישת הנכרים הוא פריצות ודרך גאווה והישראלים הנהיגו שלא ללבושם יש בזה איסור. וכן אם הוא בלא שום טעם וצורך אלא לחוק הבל ושטות אסור שהלבישה בזה מראה שהוא רק להדמות אליהם דאל"כ למה יעשה כדברים התמוהין האלה ובזה משמע שאסור אף שלא הנהיגו עדין ישראל כלום. ופסק כן הרמ"א בסי' קע"ח אך הרמ"א נקט בטעם איסור ענין השני כשלישתן הוא בלא טעם וצורך טעם אחר דאיכא למיחש שיש בו משום דרכי האמורי ושיש בו שמץ עכו"ם והוא מהר"ן ע"ז דף י"א שכתב שלא אסרה תורה אלא חוקות של עכו"ם ודברים של הבל ובטלה וכולן יש בהן צורך עכו"ם עיי"ש...
 ...וגם בל"ז אין שייך איסור מלבושי נכרים דהא כמעט כל בני ישראל לובשין מלבושין אלו וא"כ מי אומר שהם מלבושי נכרים והישראלים לובשין בכאן במלבושיהם ומדוע לא נאמר שמתחלה הם גם מלבושי ישראל דלא נקבע כלל מתחלה להנכרים ואח"כ גם להישראלים דמתחלה הא נעשו גם לישראלים...
 ...וא"כ אף אלו שבאו מפולין לכאן רשאים להתלבש בבגדים שלובשין בכאן דכיון שאין איסור כלל וגם הא לא נחשבו מלבושי נכרים כלל הרי הוא כמשנה מבגדי יהודים שבמקום אחד לבגדי יהודים שבמקום אחר שאין שייך בזה שום חשש איסור. ואף שבגדי המקום שבאו משם היו לאיזה זהירות יתירה כמו מקומות שלא לבשו אלא בגדי משי מצד חשש שעטנז או שלבשו בגדים ארוכים שהוא לצניעות יתירה וכבגדי ת"ח כיון שעכ"פ ליכא איסור ללבוש בגדי צמר וליכא פריצות בבגדים שלובשין בכאן והוא בא להשתקע כאן ואין דעתו לחזור רשאי לנהוג אף כקולי המקום שבא לשם

נפש הרב עמ' רלא

ובענין לבישת מלבושי נכרים אמר רבינו פעם שללבוש מלבוש המיוחד לאומה פרטית (כשמלה צרפתית, וכדו') - זהו הנקרא חוקות הגויים, אך להתלבש כמלבוש כל אנשי התרבות המערבית, שאין כאן לבוש המיוחד לשום אומה ולשון פרטית, נראה שאין בזה איסור.

ט"ז אורח חיים סימן ח

ונראה לי שיש איסור גמור מטעם אחר דהיינו כיון שחוק הוא עכשיו בין העכו"ם שעושין כן תמיד תיכף שיושבין פורקין מעליהם הכובע ואם כן זה נכלל בכלל ובחוקותיהם לא תלכו כ"ש בחוק זה שיש טעם דכיסוי הראש מורה על יראת שמים כההיא דסוף שבת כסי רישך כי היכי דליהוי עלך אימתא דמרך וכן בקדושין דף ל"ג ההוא גברא דלא

מכסי רישי' אמרו כמה חציף האי גברא כו' וכ"כ בס' המורה פנ"ב ע"ג גדולי חכמינו נמנעים מלגלות ראשם להיות השכינה חופפת וסוככת אותן וכן היו ממעטים דבריהם לזאת הכוונה כו' עכ"ל.